

Z Á P I S N I C A

zo stretnutia Rady seniorov hlavného mesta SR Bratislavy

dňa 4. decembra 2019

Prítomní:

Ing. arch. Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislavy

Ing. arch. Lucia Štasselová, námestníčka primátora

Mgr. Vlasta Miškaninová, vedúca oddelenia sociálnych vecí

Mgr. Tatiana Sedláková, expertka pre seniorov a ľudí so ZŤP

Mgr. Daniela Mesíčková, oddelenie sociálnych vecí

Bc. Alžbeta Padyšáková, kancelária námestníčky L. Štasselovej

Mgr. Katarína Michalková, kancelária námestníčky L. Štasselovej

Program:

- 1) Otvorenie
- 2) Privítanie členiek a členov Rady seniorov – primátor Ing. arch. Matúš Vallo
- 3) Informácie o posilnení Rady seniorov Hlavného mesta SR Bratislavy
- 4) Opatrenia v oblasti sociálnej podpory seniorov a ich rodín – Sekcia sociálnych vecí
- 5) Diskusia a rôzne
- 6) Záver

Bod č. 1/Otvorenie

Zasadnutie Rady seniorov hlavného mesta SR Bratislavy (ďalej len „RS“) otvorila Mgr. Tatiana Sedláková, expertka pre seniorov a ľudí so zdravotným znevýhodnením. Privítala členov RS, Ing. arch. Luciu Štasselovú, námestníčku primátora a prítomných hostí. V úvode ospravedlnila primátora mesta Matúša Valla, ktorý sa z dôvodu neodkladných pracovných povinností nemohol dostaviť na začiatok zasadnutia RS.

Mgr. Tatiana Sedláková sa v úvode vyjadrila k Štatútu RS, ktorý je veľmi dobrý, dobre definuje, kto je členom RS. Jej návrh bol, aby sa RS po novom nazývala Radou starších. Vzhľadom k tomu, že väčšina z prítomných sa prikláňala k zachovaniu pôvodného názvu, naďalej sa bude používať názov Rada seniorov.

V nadchádzajúcom období RS budú tvoriť dva samostatné orgány:

- 1) Rada seniorov
- 2) Pracovná skupina „Seniori a kvalita ich života“

Radu seniorov

budú tvoriť pôvodní členovia Rady seniorov, ktorí budú v úlohe **konzultantov**. Prostredníctvom nich aj ďalší obyvatelia Bratislavy všetkých mestských častí a občania, ktorí prejavili o členstvo v komunite záujem. Rada seniorov sa bude **stretávať 3 - 4 krát do roka s cieľom verejne diskutovať konkrétnu tému alebo opatrenie**.

Stabilnými členmi novej Rady seniorov sú súčasní členovia Rady seniorov a vedúci Denných centier pre seniorov všetkých mestských častí, ktorí sú **informovaní o činnosti pracovnej skupiny prostredníctvom zápisov alebo zástupcu**.

Konzultantom „Rady seniorov“ budú v roku 2020 udelené vedením hlavného mesta **menovacie dekréty**.

Zástupca „Rady seniorov“ v pracovnej skupine je volený na rok na poslednom stretnutí v príslušnom kalendárnom roku hlasovaním medzi kandidátmi, ktorí prejavia o členstvo v skupine záujem.

Koordinátorkou „Rady seniorov“ bude Mgr. Daniela Mesíčková

Návrh Sekcie sociálnych vecí na zasadnutia Rady seniorov:

Február 2020

Kvalita sociálnych služieb pre starších a ich rodiny

Apríl/máj 2020

Bezpečnosť v meste

September 2020

Fyzické a kognitívne zdravie

November/december 2020

Diskusia s vedením mesta a voľba zástupcu Rady seniorov do Pracovnej skupiny na ďalší rok

Pracovnú skupinu „Seniori a kvalita ich života“

budú tvoriť na rok volený zástupca/zástupkyňa konzultantov z Rady seniorov, odborníci a odborníčky a predstavitelia záujmových združení, ktoré zastupujú starších občanov na území Bratislavy.

Pracovná skupina je **súčasťou KPRSS – SSV**.

Predsedom/predsedníčkou pracovnej skupiny je samostatný odborný referent zodpovedný za agendu sociálnej podpory starších obyvateľov Bratislavy a ich rodín – Mgr. Tatiana Sedláková.

Predseda/predsedníčka pracovnej skupiny rozhoduje spolu so svojimi kolegami o členstve sociálnych služieb v pracovnej skupine **na základe zhodnotenia odbornosti a skúseností potenciálnych členiek a členov a na základe potreby a cieľa aktuálnej verejnej politiky.**

Členov vyberá podľa aktuálnej potreby predseda/predsedníčka pracovnej skupiny:

- 1) **na rok volený zástupca Rady seniorov**
- 2) **odborníci** (napr. *IVRP, Fórum na pomoc starším, INFOSTAT*)
- 3) **zástupcovia verejných poskytovateľov sociálnych služieb**
- 4) **zástupcovia neverejných poskytovateľov sociálnych služieb** (napr. *APSS SR, Socioforum a pod.*)
- 5) **zástupcovia špecializovaných zariadení**
- 6) **zástupcovia proseniorských organizácií** (napr. *AkSen, Dobré roky, Stále dobrí, Seniori v pohybe, Kreatívne centrum Luna, Zrejme, Živena, Jednota dôchodcov, Červený kríž a pod.*)
- 7) **zástupcovia organizácií celoživotného vzdelávania**
- 8) **zástupca vznikajúceho Centra pre seniorov FTVŠ UK**
- 9) **zástupcovia dobrovoľníckych aktivít**
- 10) **zástupkyne odborných útvarov Magistrátu**

Obidva orgány Radu seniorov i Pracovnú skupinu „Seniori a kvalita ich života“ ustanovuje a upravuje **nový Štatút**, ktorý definuje postavenie, pôsobnosť, zloženie a základné zásady a činnosti týchto orgánov.

Sociálna podpora seniorov a ich rodín

- K 31. 12. 2018 evidujeme **78 374 obyvateľov vo veku 65+** s trvalým pobytom v Bratislave (z toho je 30 465 mužov a 47 909 žien)
- **Tretí a štvrtý vek**
- Podľa štúdie demografického potenciálu je **očakávateľný progresívny nárast najstarších segmentov Ba populácie**, kulminácia okolo r. 2040
- Z hľadiska počtu obyvateľov „**najstarší**“ **obvod Bratislava II**, najvýraznejšie zmeny v obvode BA V a IV
- K 31.5.2018 bolo evidovaných spolu **23 562 ťažko zdravotne postihnutých obyvateľov Bratislavy**, z čoho asi **38 % tvoria obyvatelia v seniorskom veku** (8 988 ľudí)

Mgr. Tatiana Sedláková v súčasnej dobe pracuje na:

1) Zlepšení informovanosti seniorov a ich blízkych

Cieľ: Zlepšenie informovanosti o možnostiach sociálnej podpory a pomoci v sociálnej oblasti pri riešení životných situácií a kríz:

Opatrenia:

- Bulletin „Bratislava – mesto pre všetkých seniorov“
- Adresár sociálnych služieb
- Spolupráca s časopisom InBA

- Diskusný formát pre starších obyvateľov
- Zvýšenie mobility seniorov v meste
- Spolupráca s mestskými časťami – denné centrá, BSK

2) Podpora aktívneho starnutia

Cieľ: Scitlivenie verejnosti v oblasti medzigeneračnej solidarity. Skultivovanie podpory aktívneho starnutia v zhode so strategickými národnými a európskymi dokumentmi aktívneho starnutia

Opatrenia:

- Kampaň medzigeneračnej solidarity a spolupráce
- Podporné aktivity pre seniorov (Letná Bratislavská univerzita seniorov)
- Strategický dokument aktívneho starnutia 2020 - ...
- Dotačná schéma pre proseniorské organizácie a spolky
- Mestské denné centrum

Rok 2012 bol „Európskym rokom aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity“. V roku 2020 sa bude znovu na meste tvoriť takýto materiál. Dňa 5.12.2019 sa v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca uskutočnila Konferencia pod názvom „Mediálna gramotnosť (nielen) seniorov, ktorá je súčasťou Kampane „Staroba sa nás dotýka“.

3) Podpora domácej opatrovateľskej služby (DOS)

Cieľ: Podieľať sa v úzkej spolupráci s mestskými časťami na tom, aby čo najväčšiemu počtu Bratislavčaniek a Bratislavčanov s obmedzenou sebestačnosťou bol zabezpečený prístup ku kvalitnej a dôstojnej starostlivosti v domácom prostredí.

Opatrenia:

- Pilot DOS cez neverejných poskytovateľov
- Zber a vyhodnocovanie dát
- Spolupráca s mestskými časťami

Opatrovateľskú službu poskytujeme v súčasnej dobe 1500 ľuďom. Záujem o jej poskytovanie má cca 6000 občanov. Od 1.1.2020 hlavné mesto SR Bratislava bude poskytovať financie neverejným poskytovateľom sociálnym služieb.

4) Podpora kvalitných sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov (ZpS)

Cieľ: Zabezpečovať kvalitné a dostupné sociálne služby v zariadeniach pre seniorov zriaďovaných hlavným mestom SR Bratislavy. Podporiť transformáciu veľkokapacitných zariadení (bývalé Dom penzióny pre dôchodcov)

Opatrenia:

- Metodické a koordinačné vedenie ZpS
- Vyplácanie príspevkov pre neverejných poskytovateľov ZpS
- Zvyšovanie úhrad v zariadeniach pre seniorov
- Rozvoj dobrovoľníctva v ZpS
- Tvorba transformačných plánov (rozvoj zariadení)

5) Prístupná Bratislava

Cieľ: Sprístupniť mesto ľuďom s obmedzenou pohyblivosťou. Vytvoriť prehľad o možnostiach pohybu a nezávislého života v rámci verejného priestoru, inštitúcií a prevádzok mesta.

Opatrenia:

- Stratégia mapovania priestorov, objektov a prevádzok z hľadiska bezbariérovosti
- Prístupné mestské lesy (debarierizácia, mapa)
- Záhrada dobrej praxe pre ľudí s demenciou
- Zjednodušiť parkovanie pre držiteľov karty ZŤP
- DeafCom – Tichá linka

Mgr. Tatiana Sedláková, prišla na Magistrát hlavného mesta SR Bratislava z univerzitného prostredia. Je zakladateľkou Občianskeho združenia Zrejmé. Pracovala v Centre Memory, n. o. a tiež vo Fakultnej nemocnici u Sv. Anny v Brne. Vyjadrila vieru, že skúsenosti, ktoré doteraz nadobudla využije spolu s kolegami zo Sekcie sociálnych vecí v prospech seniorov hlavného mesta SR Bratislavy tak, aby kvalita ich života bola čo najlepšia.

Primátor Matúš Vallo privítal členov Rady seniorov a vo svojom príhovore zdôraznil, že „jednou z jeho priorít je, aby bola **Bratislava – mestom pre všetkých**. Povedal: „aj preto sme hneď po nástupe do úradu so splnomocnenkyňou Ivetou Chovancovou a splnomocnencom Sergejom Károm vytvorili z malého a personálne aj finančne podhodnoteného oddelenia sociálnych vecí **samostatnú Sekciu sociálnych vecí, na ktorej dnes budujeme tím profesionálov a kvalitných úradníkov**.“ Úlohou tohto tímu je naplňovať zákon a podporovať kvalitu života rôznych skupín Bratislavčanov a Bratislavčaniek:

- **Seniori a seniorky sú dôležitou súčasťou Bratislavy, ktorí sa v predchádzajúcich rokoch pričínili o to, čo nám naše mesto ponúka dnes.** Dnes v Bratislave žije približne 80 000 ľudí v seniorskom veku, ktorí sú veľmi rôznorodí – majú rôzne potreby, záujmy, prežili rôzne životy a majú rôzne predstavy o tom ako by Bratislava mala a mohla fungovať. Všetci títo ľudia sú pre Bratislavu dôležití. „Vy ako aktívni členovia Rady seniorov Hlavného mesta SR Bratislavy so mnou tento postoj iste zdieľate.“
- Dôležitou oblasťou je fungovanie **Rady seniorov Hlavného mesta SR Bratislavy**, ktorú sme sa rozhodli posilniť a transformovať do dvoch samostatných orgánov:
 - Rady starších, ktorá sa bude stretávať v Primaciálnom paláci niekoľkokrát ročne a v ktorej ste všetci vítaní ako konzultanti a aktívni členovia.
 - Pracovnej skupiny, ktorá bude intenzívne spolupracovať so Sekciou sociálnych vecí na tom, aby starší obyvatelia Bratislavy žili kvalitný, dôstojný a pokojný život.
- Primátor mesta Matúš Vallo vyjadril poďakovanie za to, čo spolu seniori a seniorky pre naše mesto robia. Poďakoval za aktivity vykonávané vo všetkých 17 mestských častiach Bratislavy.
- „Ďakujem vám!“ povedal na záver a odovzdal slovo viceprimátorke pre oblasť nájomného bývania a sociálnych vecí Lucii Štasselovej a expertke pre ľudí v seniorskom veku a ľudí so zdravotným znevýhodnením Tatiane Sedlákovej.

Ing. arch. Lucia Štasselová, námestníčka primátora sa ospravedlnila členom Rady seniorov za nezaslanie Zápisnice z januárového zasadnutia Rady seniorov a vysvetlila dôvody, prečo sa tak stalo. Zároveň prisľúbila, že Zápisnica bude zaslaná dodatočne, spolu so Zápisnicou z decembrovej Rady seniorov.

5) Diskusia a rôzne

Mgr. Tatiana Sedláková: informovala, že stretávanie sa RS a PS bude súbežné, budú to diskusné formáty. Diskusiu bude vždy niekto moderovať, otázky a podnety budeme dostávať od vás, seniorov. Na stretnutiach sa budeme počúvať a oboznamovať vás o tom, čo robíme (napr. Obchodná ul., Pentagon – ide o menej bezpečné miesta v rámci BA, robí sa nábor policajtov, rieši sa osvetlenie a pod.).

Miroslav Vráblik (MČ BA Ružinov): vyjadril sa ku kvalite sociálnych služieb, k úhradám v štátnych a súkromných zariadeniach, vidí obrovské rozdiely, pokiaľ ide o financovanie malo by byť regulované, koordinované podľa toho, či sú zriadené mestskou časťou alebo župou.

Mgr. Tatiana Sedláková : reagovala, že je snahou mesta, aby rozdiely medzi neverejnými a verejnými poskytovateľmi sociálnych služieb neboli také výrazné.

Terézia Kvasničková (MČ BA Lamač): bezpečnosť (kolobežky) „či sa s tým dá niečo robiť“?

Ing. Milota Musilová (MČ BA Staré Mesto): vyjadrila sa k bezpečnosti, pričom poukázala na bezohľadnosť ľudí, navrhla, či by opatrovatelky nemohli spolupracovať s geriatrickými sestrami. Upozornila na Geriatrickú ambulanciu, ktorá sa nachádza na Kramároch, Limbová ul. a je umiestnená medzi dvoma zastávkami MHD, kde je ťažká prístupnosť.

Mgr. Tatiana Sedláková: reagovala, že mesto nemá legálnu možnosť zamestnať geriatrické sestry v zariadeniach pre seniorov.

Ing. arch. L. Štasselová: informovala, že primátor mesta sa na rokovaní vlády postavil za veci, ktoré treba v legislatíve zmeniť.

Mgr. Tatiana Sedláková: uviedla, že **v našich 7 zariadeniach pre seniorov** je umiestnených **1040 ľudí**. V evidencii čakateľov je 1020 ľudí. V súčasnej dobe aktualizujeme databázy. Od nového roka budú „Štandardy kvality“. Je potreba výstavby nových zariadení. Od 1.10.2019 je v platnosti novela zákona o financovaní neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Priemerná výška úhrady za sociálnu službu v zariadení predstavuje sumu 219,- eur na mesiac, pričom náklady na jedno lôžko na mesiac predstavujú sumu 1200,- až 1300,- eur. V meste Prešov klient zaplatí cca 380,-eur na mesiac. Úhrady sa v Bratislave nemenili 11 rokov. Tento systém ako je nastavený teraz, je ďalej neudržateľný, preto sa od nového roka úhrada výrazne zvyšuje, cca o 60,- až 80,- eur. Zvýšenie je ošetrované v prípade nízkeho príjmu občana. Čo sa týka opatrovateliek, je ich stále veľký nedostatok.

Podľa zákona o sociálnych službách v zariadení by malo byť max. 40 klientov. V niektorých našich zariadeniach máme až 266 klientov. Z uvedeného dôvodu sa plánuje transformácia veľkokapacitných zariadení.

Čo sa týka prístupnosti Bratislavy, sprístupňujeme napr. Železnú Studničku. Každé dva mesiace sa bude stretávať pracovná skupina, ktorú tvorí asi 12 organizácií s rôznym zdravotne ťažkým znevýhodnením.

Stručne informovala o:

- službe „**Tichá linka**“ – Deafcom – ide o sprostredkovávanie okamžitého online tlmočenia do posunkového jazyka, aby sa odstránili bariéry v komunikácii s nepočujúcimi, fungovanie pomocou počítača, tabletu, aplikácie v telefóne.
- **Centre Memory, n. o.**, Mlynarovičova 21, BA - PaedDr. Mária Čunderlíková, riaditeľka – preventívne, diagnostické, aktivačné, vzdelávacie centrum a špecializované zariadenie pre ľudí s poruchami pamäti a ľudí trpiacich Alzheimerovou chorobou.
- **denných centrách**, zriaďujú ich mestské časti, mesto nemá na ne dosah.
- **SOS Gombík** – stretnutie sa uskutoční dňa 16.12.2019
- **InBA** – poprosila členov RS sledovať informačný magazín InBA, na dvojstránke budú informácie pre seniorov.

Ing. Milota Musilová (MČ BA Staré Mesto): chválila prístup na jednotlivých nástupištiach na Hlavnej stanici, 1 prednáška bola v rámci Letnej Bratislavskej univerzity dobrá, 3 neboli dostatočne zážitkové a zaujímavé, chce udeliť pochvalu knižnici na Panenskej ul., ktorá robí záslužnú činnosť v počítačoch a v mobiloch, taktiež knižnica na Karadžičovej ul.

Mgr. Daniela Mesíčková – vysvetlila fungovanie Letnej Bratislavskej univerzity seniorov (ďalej len „LBUS“), účastníci LBUS sa môžu v rozdaných dotazníkoch na konci univerzity vyjadriť, čo sa im páčilo a naopak nepáčilo, o čo by mali záujem v ďalšej LBUS, taktiež sa vyjadrila k aktivite „Správne dýchanie“, ktoré mesto robí na jar pre verejnosť a na jeseň pre seniorov.

Katarína Kostková (MČ BA Petržalka): informovala, že v Petržalke mali tiež Letnú univerzitu, chválila organizátorku, p. Chládeckú.

Ludmila Hrmová (MČ BA Záhorská Bystrica): podľa jej vyjadrenia hlavné mesto SR Bratislava by mohlo iniciovať prostredníctvom komunikácie s MZ SR náramky ako monitorovacie zariadenie pre seniorov; informovala, že v Záhorskej Bystrici majú Klub dôchodcov (nemajú denné centrum), stretáva sa tam raz mesačne cca 200 – 300 ľudí.

V závere stretnutia prítomní členovia Rady seniorov diskutovali s primátorom mesta Matúšom Vallom.

Zapísala: Mgr. Daniela Mesíčková, oddelenie sociálnych vecí, v. r.

Overila: Mgr. Tatiana Sedláková, expertka pre seniorov a ľudí so ZŤP, v. r.

Konferencia mediálna gramotnosť (nielen) seniorov

Konferencia bola súčasťou kampane Staroba sa nás dotýka 2019

Termín: **5.12.2019**

Miesto: Primaciálny palác, Zrkadlová sieň, Primaciálne nám. 2, Bratislava

Záštitu nad konferenciou prevzal primátor hlavného mesta SR Bratislavy **Matúš Vallo**

Ambasádor kampane: **František Kovár**, herec

Peter Lipa, spevák

Etela Farkašová, spisovateľka

Konferenciu pripravila: Socia – nadácia na podporu sociálnych zmien

„Je dôležité, aby sa seniori vzdelávali o nástrahách internetu“

Program:

BLOK A: SÚČASNÁ PROPAGANDA

Čo sú falošné správy a ako sa šíria

Vladimír Šnidl – Denník N

Peter Jančárik – Seesame

Ako sa brániť pred falošnými správami v každom veku

Michal Hvorecký – spisovateľ

Ján Benčík – občiansky aktivista a bloger

Ako fungujú algoritmy a prečo na internete vidíme to, čo vidíme

Josef Šlerka – Nadační fond nezávislé žurnalistiky

Vízia Magistrátu hlavného mesta SR – ako pomôcť seniorom orientovať sa v mediálnom prostredí

Tatiana Sedláková, oddelenie sociálnych vecí ,expertka pre ľudí v seniorskom veku a ľudí so zdravotným znevýhodnením

BLOK B: AKO BOJOVAŤ PROTI HOAXOM A FAKE NEWS

Príklady z praxe

Youtuberi bojujú proti falošným správam

Peter Jančárik – Seesame

Hudbou proti hoaxom

Jord Nikov – Work and Hugs

Učíme (sa) kriticky myslieť?

Ján Markoš – autor knihy Sila rozumu v bláznivej dobe

Ondrej Schutz – Slovenská debata asociácia

Konferencia mala vysokú účasť, zúčastnili sa jej najmä seniори, ale aj mladí ľudia, zástupcovia samospráv a organizácií venujúcich sa seniorom. Podľa nadácie Socia seniори sú skupinou, ktorá je výrazne zasahovaná množstvom informácií, dezinformácií či internetových hoaxov a fake news. Veľkú časť života prežili v režime, kde „fungovala jedna televízia, rozhlas a noviny a existovala jedna pravda, o ktorej sa nediskutovalo“. Starší ľudia sú schopní overovať si informácie, je len potrebné sa s nimi o tejto téme rozprávať, pomôcť im zorientovať sa. Cieľom konferencie bolo povzbudiť seniorov k aktivite a zdôrazniť potrebu vzdelávania. Aj táto téma patrí k prevencii proti zneužívaniu seniorov.

Konferencia sa stretla s veľkým ohlasom a priniesla celý rad užitočných informácií, ktoré je potrebné šíriť ďalej.